

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Grupul Parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor

ÎNTREBARE

Adresată: Domnului Ministru al Finanțelor, Alexandru NAZARE

De către: Florin-Cornel POPOVICI, Circumscripția electorală nr. 37 Timiș

Obiectul întrebării: Expunerea fiscală a României la noile instrumente financiare ale Uniunii Europene în domeniul securității și apărării — instrumentul SAFE (Security Action for Europe / Acțiunea de Securitate pentru Europa), instituit prin Regulamentul (UE) 2025/1106 al Consiliului din 27 mai 2025; programul EDIP (European Defence Industry Programme / Programul European pentru Industria de Apărare), instituit prin Regulamentul (UE) 2025/2643 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2025; propunerea de Cadru Financiar Multianual 2028–2034 (COM(2025)571 din 16 iulie 2025); și revizuirea Politicii de Coeziune — și implicațiile acestora asupra marjei naționale de decizie bugetară și a controlului parlamentar efectiv asupra angajamentelor multianuale asumate de România

Stimate domnule Ministru,

În temeiul art. 112 din Constituția României, republicată, al Legii nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor, precum și al dispozițiilor Regulamentului Camerei Deputaților privind întrebările, interpelările și informarea deputaților, vă adresez prezenta interpelare, în calitate de deputat și **membru al Comisiei pentru buget, finanțe și bănci**, cu privire la obligațiile financiare multianuale care angajează structural bugetul public al României, în absența unei dezbateri parlamentare prealabile, cuprinzătoare și publice asupra dimensiunii, duratei și implicațiilor acestora.

Întrebarea fundamentală pe care o ridic în această interpelare este următoarea: care este temeiul mandatului democratic și parlamentar în baza căruia Guvernul României a susținut sau urmează să susțină angajarea statului român în **mecanisme financiare europene multianuale**, cu efecte asupra bugetului public pe termen lung, în domenii precum apărarea, politica industrială și arhitectura fiscal-bugetară europeană?

Grupul Parlamentar AUR

Palatul Parlamentului, str. Izvor nr. 2-4, sector 5, București
e-mail: aur@cdep.ro

I. CONTEXTUL FACTUAL: O TRANSFORMARE A ARHITECTURII FINANCIARE A UE ȘI EXPUNEREA SPECIFICĂ A ROMÂNIEI

Începând cu adoptarea Fondului European de Apărare (EDF — European Defence Fund) sub Cadrul Financiar Multianual 2021–2027 (CFM, în terminologia europeană MFF — Multiannual Financial Framework), instituirea instrumentului SAFE prin Regulamentul (UE) 2025/1106 al Consiliului din 27 mai 2025 și instituirea programului EDIP prin Regulamentul (UE) 2025/2643 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2025, Uniunea Europeană (UE) a operat o restructurare semnificativă a propriei sale arhitecturi bugetare în domeniul securității și apărării, inclusiv prin recurgerea la mecanismul „Finance Not Linked to Costs” (FNLC), prevăzut de art. 125 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul Financiar al Uniunii, și prin integrarea cheltuielilor de apărare în bugetul european.

Conform documentelor oficiale ale Comisiei Europene și ale Consiliului UE, dimensiunea agregată a investițiilor europene și naționale mobilizate prin pachetul ReArm Europe / Readiness 2030 vizează peste 800 miliarde EUR până în 2030. Propunerea Comisiei Europene pentru CFM 2028–2034 (COM(2025)571 din 16 iulie 2025) include 131 miliarde EUR exclusiv pentru programe de apărare, securitate și spațiu în cadrul Fondului European de Competitivitate (European Competitiveness Fund), ceea ce, conform comunicării oficiale a Comisiei, reprezintă o creștere de cinci ori față de exercițiul financiar anterior — și de zece ori pe componenta de mobilitate militară din cadrul Connecting Europe Facility.

Instrumentul SAFE, adoptat prin Regulamentul (UE) 2025/1106, instituie o facilitate de împrumut de până la 150 miliarde EUR, cu maturitate de până la 45 de ani și o perioadă de grație de 10 ani. La 9 septembrie 2025, Comisia Europeană a anunțat că toate cele 150 miliarde EUR de împrumuturi au fost subscrise de 19 state membre, iar la 15 ianuarie 2026 Comisia a aprobat planul național de investiții în apărare al României, alături de cele ale altor șapte state membre. Un al doilea val de opt state membre a fost aprobat la 26 ianuarie 2026.

Pentru România, alocarea SAFE este de aproximativ **16,68 miliarde EUR**, a doua cea mai mare alocare națională după Polonia (43,7 miliarde EUR), defalcată, conform comunicărilor oficiale ale Guvernului României din ianuarie 2026, astfel: aproximativ 9,6 miliarde EUR pentru proiecte ale Ministerului Apărării Naționale, 2,8 miliarde EUR pentru Ministerul Afacerilor Interne și protecție civilă, și 4,2 miliarde EUR pentru segmente strategice ale autostrăzilor A7 și A8 (infrastructură cu utilizare duală, civilă și militară). Cadrul juridic intern de accesare a finanțării SAFE a fost stabilit prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 62/2025, aprobată ulterior prin Legea nr. 4/2026 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 10 din 9 ianuarie 2026), și ulterior modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 21/2026. La nivel european, asistența financiară concretă acordată României în temeiul Regulamentului (UE) 2025/1106 a fost formalizată prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2026/368 a Consiliului din 11 februarie 2026 privind punerea la dispoziția României a asistenței financiare în temeiul instrumentului SAFE, care stabilește condițiile detaliate ale împrumutului acordat statului român.

Pentru ordin de mărime, această alocare reprezintă, conform calculelor proprii pe baza datelor publice, echivalentul a aproximativ 4,4% din PIB-ul prognozat al României pentru anul 2025 (cca 380 miliarde EUR), respectiv aproximativ 1,75 ani de execuție bugetară integrală a Ministerului Apărării Naționale la nivelul actual de 2,5% din PIB, un ordin de mărime care, prin amploare și durată, justifică o cuantificare oficială cuprinzătoare și publică din partea Ministerului Finanțelor.

Conform datelor publice, serviciul împrumutului contractat de România în cadrul SAFE este analizat, în prezenta interpelare, în ipoteza unei perioade de grație de 10 ani (2025–2034, în care se plătesc curent doar dobânzile) și a unei perioade efective de rambursare a principalului de aproximativ 30 de ani (2035–2065), la un cost estimat al finanțării indicat public în jurul valorii de 3%, sub rezerva condițiilor finale ale acordului de împrumut. Această structură financiară poate produce, prin amploarea și durata sa, efecte echivalente cu o limitare semnificativă a marjei naționale de decizie bugetară pe orizont multigenerațional.

Suplimentar, recenta revizuire a Regulamentului privind Politica de Coeziune, modificările aduse Regulamentelor (UE) 2021/1058 (Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune) și (UE) 2021/1056 (Fondul pentru Tranziție Justă), operate prin Regulamentul (UE) 2025/1914 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 septembrie 2025 (regulamentul de revizuire la jumătatea perioadei a Politicii de Coeziune), a inclus cheltuielile de apărare ca tip de cheltuială eligibilă, ceea ce înseamnă că fondurile structurale, concepute istoric pentru convergență economică și socială, capătă o destinație suplimentară orientată spre finanțarea industriei de apărare europene.

II. PRIMUL PILON: EXPUNEREA FISCALĂ DIRECTĂ A ROMÂNIEI LA SAFE ȘI LA COMPONENTA DE APĂRARE A CFM 2028–2034

Prin Regulamentul (UE) 2025/1106, instrumentul SAFE permite Comisiei Europene să se împrumute pe piețele de capital în nume propriu și să acorde, mai departe, împrumuturi statelor membre pentru investiții comune în domeniul apărării. România, prin alocarea de aproximativ 16,68 miliarde EUR, devine al doilea cel mai mare beneficiar al acestui instrument.

Caracteristicile financiare ale facilității, maturitate de până la 45 de ani, perioadă de grație de 10 ani, rambursare începând cu anul 2035, generează obligații fiscale multianuale care pot produce efecte echivalente cu o limitare semnificativă a marjei naționale de decizie bugetară pe parcursul mai multor cicluri politice succesive. Independent de calificarea juridică formală a acestor angajamente, dimensiunea, durata și automatismul lor de rambursare creează un cadru de constrângere bugetară care va condiționa în mod efectiv exercițiul competențelor naționale în materie fiscală pentru o perioadă care depășește orizontul oricărei legislaturi.

La acestea se adaugă obligațiile multianuale rezultate din componenta de apărare, securitate și spațiu a CFM 2028–2034, în valoare propusă de 131 miliarde EUR (COM(2025)571), la care

România, ca stat membru contributor, va fi angajată în mod automat prin contribuția națională la bugetul UE.

Pe baza parametrilor publici ai facilității (suma împrumutată de 16,68 miliarde EUR, perioadă de grație de 10 ani, perioadă de rambursare de aproximativ 30 de ani), un calcul orientativ propriu, bazat pe ipoteza unei dobânzi de 3%, indică un cost cumulat al dobânzilor de ordinul a 13,8–14 miliarde EUR, respectiv un cost total principal plus dobânzi de aproximativ 30,5 miliarde EUR pe orizontul 2025–2065 — sub rezerva confirmării oficiale prin grafic detaliat de către Ministerul Finanțelor și a clauzelor finale ale acordului de împrumut.

În acest context, este de subliniat că România se află în prezent în procedura de deficit excesiv declanșată de Consiliul UE, iar Consiliul Fiscal al României, instituit prin Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, are mandat legal explicit pentru evaluarea solidității pe termen mediu și lung a finanțelor publice. Expunerea cumulată asumată prin SAFE (rambursare 2035–2065) și prin componenta de apărare a CFM 2028–2034 ridică, prin urmare, o problemă de coordonare instituțională între angajamentele europene multianuale și cadrul intern de responsabilitate fiscal-bugetară, problemă care impune o evaluare independentă explicită a impactului asupra valorilor de referință de 60% din PIB pentru datorie publică și 3% din PIB pentru deficit, prevăzute prin criteriile de la Maastricht și prin legislația națională.

În acest context, vă rog respectuos, Domnule Ministru, să îmi comunicați:

- a) Care este expunerea totală cuantificată a României, în obligații multianuale directe și indirecte, rezultată din participarea la instrumentul SAFE, atât prin împrumutul de aproximativ 16,68 miliarde EUR contractat de România în cadrul facilității, cât și prin contribuția națională la mecanismele bugetare europene care susțin serviciul datoriei aferente împrumuturilor contractate de Comisie, defalcată pe orizonturi de 5, 10, 20 și 40 de ani?
- b) Care este graficul de rambursare detaliat al împrumutului SAFE pentru România, anual, începând cu 2035, și ce impact estimat are acesta asupra serviciului datoriei publice ca procent din Produsul Intern Brut (PIB)?
- c) Care este expunerea totală estimată a României în cadrul componentei de apărare, securitate și spațiu a CFM 2028–2034, în valoare absolută și ca procent din PIB-ul prognozat pentru perioada 2028–2034, calculată pe baza cheii actuale de contribuție națională la bugetul UE?
- d) În ce măsură aceste obligații cumulate au fost integrate în Strategia Fiscal-Bugetară pe termen mediu transmisă Parlamentului României, și care sunt scenariile de risc avute în vedere pentru ipotezele de evoluție bugetară nefavorabilă pe orizontul 2026–2070?
- e) Care este evaluarea Ministerului Finanțelor privind impactul cumulat al acestor angajamente asupra plafoanelor de datorie publică prevăzute în Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 și asupra criteriilor de la Maastricht?

III. AL DOILEA PILON: TEMEIUL MANDATULUI DEMOCRATIC ȘI PARLAMENTAR PENTRU ANGAJAMENTELE ASUMATE DE ROMÂNIA

Decizia de a adopta SAFE, EDIP și pachetul de securitate și apărare al CFM 2028–2034 a fost luată, conform documentelor oficiale, de către statele membre și de co-legislatorii UE. Această realitate procedurală nu suspendă, însă, obligația constituțională de informare și de mandat parlamentar prealabil care decurge din raportul dintre Guvern și Parlament în materia angajamentelor financiare ale statului român.

Articolul 148 din Constituția României, republicată, consacră primatul dreptului UE asupra dreptului intern în materia competențelor transferate prin tratate, dar nu instituie un mandat general și nedeterminat al Guvernului de a angaja statul român în obligații financiare europene noi, care depășesc cadrul transferului de competențe expres ratificat. Apărarea, taxarea și politica industrială rămân, în arhitectura repartizării de competențe stabilite în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și în Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), domenii în care competența statului român este preponderent națională sau partajată într-un cadru strict delimitat.

În acest cadru, art. 148 alin. (5) din Constituție prevede expres că „Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene”. Coroborat cu Legea nr. 373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene, care detaliază procedura de informare prealabilă, de transmitere a fișelor de mandat și de control parlamentar asupra poziției executivului în Consiliul UE, cadrul constituțional și legal intern este suficient de clar pentru a institui o obligație formală a Guvernului în această materie — obligație care nu poate fi suspendată prin invocarea caracterului tehnic, urgent sau procedural al dosarelor europene în discuție.

În aceste condiții, fiecare angajament financiar multianual cu efect structural asupra bugetului public român ridică o problemă de temei al mandatului: dacă, prin ce procedură și cu ce conținut a fost transmis Parlamentului României mandatul de poziționare a executivului în Consiliul UE pe dosarele relevante.

În acest context, vă rog respectuos, Domnule Ministru, să îmi comunicați:

- a) Ce documente, fișe de mandat, analize de impact sau evaluări ex-ante au fost transmise Parlamentului României de către Ministerul Finanțelor sau de către Guvern, înainte ca România să își exprime poziția în Consiliul UE pe dosarul SAFE (Regulamentul (UE) 2025/1106), pe dosarul EDIP (Regulamentul (UE) 2025/2643) și pe propunerea de revizuire a Politicii de Coeziune?
- b) Care a fost mandatul de negociere acordat reprezentanților României în Consiliul UE pe aceste dosare, care a fost autoritatea internă care a stabilit acest mandat și prin ce procedură a fost adoptat?

c) În ce măsură Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 62/2025 — prin care a fost stabilit cadrul juridic intern de accesare a finanțării SAFE — a fost precedată de o analiză de impact financiar transmisă Parlamentului, inclusiv cu cuantificarea graficului de rambursare a împrumutului de 16,68 miliarde EUR pe orizont 2035–2065?

d) Există o procedură formală prin care Parlamentul României să fie informat sistematic, înainte de adoptarea în Consiliul UE, asupra angajamentelor financiare multianuale ce urmează a fi asumate în numele statului român, în special în condițiile în care art. 148 alin. (5) din Constituție prevede obligația Guvernului de a transmite proiectele de acte cu caracter obligatoriu către Parlament?

e) Intenționează Ministerul Finanțelor să transmită Parlamentului României o analiză cuprinzătoare, publică și cuantificată, asupra obligațiilor financiare cumulate asumate prin SAFE, EDIP, CFM 2028–2034 și revizuirea Politicii de Coeziune, anterior intrării în vigoare a CFM 2028–2034?

IV. AL TREILEA PILON: REORIENTAREA STRUCTURALĂ A FONDURILOR EUROPENE — INCLUDEREA APĂRĂRII ÎN POLITICA DE COEZIUNE ȘI EFECTELE ASUPRA ROMÂNIEI

Politica de Coeziune a UE, instituită istoric ca instrument de convergență economică și socială între statele membre, a constituit pentru România unul dintre principalele canale de finanțare europeană pentru infrastructură, dezvoltare regională, capital uman și tranziție economică. Includerea cheltuielilor de apărare ca tip de cheltuială eligibilă în cadrul Politicii de Coeziune, operată prin modificările legislative recente aduse Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 prin Regulamentul (UE) 2025/1914, modifică natura și destinația acestor fonduri.

Pentru claritate cantitativă, România beneficiază în Cadrul Financiar Multianual 2021–2027 de o alocare de coeziune de aproximativ 31,5 miliarde EUR (alocare europeană), la care se adaugă o contribuție națională de 13,6 miliarde EUR, totalizând 45,1 miliarde EUR pe cele 16 programe operaționale aprobate prin Acordul de Parteneriat. În acest cadru, este de subliniat că, potrivit comunicărilor publice ale Comisiei Europene din 25 martie 2026 privind rezultatele procesului de revizuire la jumătatea perioadei a Politicii de Coeziune, România a realocat 2,837 miliarde EUR (aproximativ 9% din alocarea europeană) către patru dintre noile priorități strategice ale Uniunii Europene, dintre care, conform aceluiași anunț public, 904 milioane EUR sunt direcționate către „apărare și pregătire pentru situații de criză”, iar 1,53 miliarde EUR către „competitivitate și tehnologii strategice” cu componente de utilizare duală. Această realocare nu mai este, prin urmare, o ipoteză de risc, ci un fapt deja consumat, care confirmă transformarea structurală anticipată în prezenta interpelare.

Această modificare ridică o chestiune structurală care merită o analiză publică imediată: în condițiile unui plafon bugetar fix al Politicii de Coeziune, includerea cheltuielilor de apărare ca destinație eligibilă poate reduce, în absența unor alocări suplimentare, spațiul financiar disponibil pentru destinațiile tradiționale de convergență — infrastructura de transport civilă,

dezvoltarea regională, agricultură, sănătate publică, educație și tranziție digitală — toate domenii în care România, ca stat beneficiar net al Politicii de Coeziune, are interese strategice fundamentale.

Suplimentar, fenomenul integrării apărării transversal pe liniile bugetare ale UE, recunoscut public de Comisia Europeană prin includerea apărării în Politica de Coeziune, în Connecting Europe Facility (mobilitate militară, multiplicat de zece ori în CFM 2028–2034 conform COM(2025)571), în programele Horizon Europe (cybersecuritate cu utilizare duală, civilă și militară) și în arhitectura noului Fond European de Competitivitate, generează o complexitate structurală care îngreunează urmărirea fluxurilor reale de bani și a destinațiilor finale ale acestora.

Pentru România, acest fenomen se traduce într-un risc dublu: pe de o parte, o potențială reducere a fondurilor disponibile pentru destinațiile lor istorice de convergență și, pe de altă parte, o dificultate sporită în controlul parlamentar efectiv asupra modului în care fondurile europene sunt în final utilizate — în special în condițiile în care unele instrumente conexe domeniului apărării (precum Facilitatea Europeană pentru Pace — EPF, European Peace Facility, cu peste 17 miliarde EUR, și Agenția Europeană de Apărare — EDA, European Defence Agency) operează în afara cadrului bugetar standard al UE.

În acest context, vă rog respectuos, Domnule Ministru, să îmi comunicați:

- a) Care este estimarea cuantificată a Ministerului Finanțelor privind impactul includerii cheltuielilor de apărare ca tip de cheltuială eligibilă în Politica de Coeziune asupra alocărilor reale primite de România pentru destinațiile tradiționale de convergență (infrastructură civilă, dezvoltare regională, capital uman, tranziție economică), pe orizontul CFM 2028–2034?
- b) În ce măsură Ministerul Finanțelor a evaluat consecințele integrării apărării transversal pe liniile bugetare ale UE asupra capacității de prognoză bugetară a statului român pe orizont multianual?
- c) Care este poziția Ministerului Finanțelor cu privire la eventuala reorientare a fondurilor europene primite de România dinspre destinațiile tradiționale de coeziune înspre componenta de apărare, și ce mecanisme naționale de protejare a fondurilor de convergență sunt prevăzute?
- d) Există o evaluare a contribuției României la instrumente conexe care operează în afara bugetului UE clasic (EPF, EDA, OCCAR — Organisation Conjointe de Coopération en matière d'ARmement) și a modului în care aceste contribuții sunt raportate Parlamentului României?

V. SINTEZĂ: O CHESTIUNE DE MARJĂ NAȚIONALĂ DE DECIZIE BUGETARĂ ȘI DE LEGITIMITATE DEMOCRATICĂ

Cei trei piloni expuși mai sus nu reprezintă trei probleme separate, ci o singură chestiune, articulată pe trei dimensiuni convergente: expunerea fiscală directă cuantificabilă (16,68

miliarde EUR prin SAFE, plus contribuția națională la cele 131 miliarde EUR ale componentei de apărare a CFM 2028–2034), temeiul mandatului democratic și parlamentar prealabil pentru aceste angajamente, și reorientarea structurală a fondurilor europene primite de România.

Articulate împreună, aceste trei dimensiuni configurează o transformare a raportului dintre statul român și arhitectura financiară a Uniunii Europene care, prin amploare, durată și caracter structural, poate produce efecte echivalente cu o limitare semnificativă a marjei naționale de decizie bugetară pe orizont multigenerațional. Indiferent de calificarea juridică formală a acestor angajamente, dimensiunea lor cumulată impune o discuție publică transparentă, cuantificată și prealabilă asupra costurilor reale, a duratei reale și a consecințelor reale ale acestor obligații pentru cetățenii români.

Este, prin urmare, datoria fundamentală a Parlamentului României de a obține răspunsuri clare, cuantificate și publice la întrebările de mai sus, înainte ca arhitectura financiară pe orizont 2028–2070 să devină consolidată printr-un cumul de angajamente instituționale dificil reversibile prin efectele lor bugetare și instituționale. Dezbateră democratică legitimă presupune ca cetățenii români, prin reprezentanții lor parlamentari, să cunoască, în avans, nu retrospectiv, costul, durata și consecințele angajamentelor financiare asumate în numele lor.

Vă solicit ca răspunsul să îmi fie comunicat în scris, în termenul legal prevăzut.

Cu deosebită considerație,

Deputat Florin-Cornel POPOVICI,
Circumscripția electorală nr. 37 Timiș